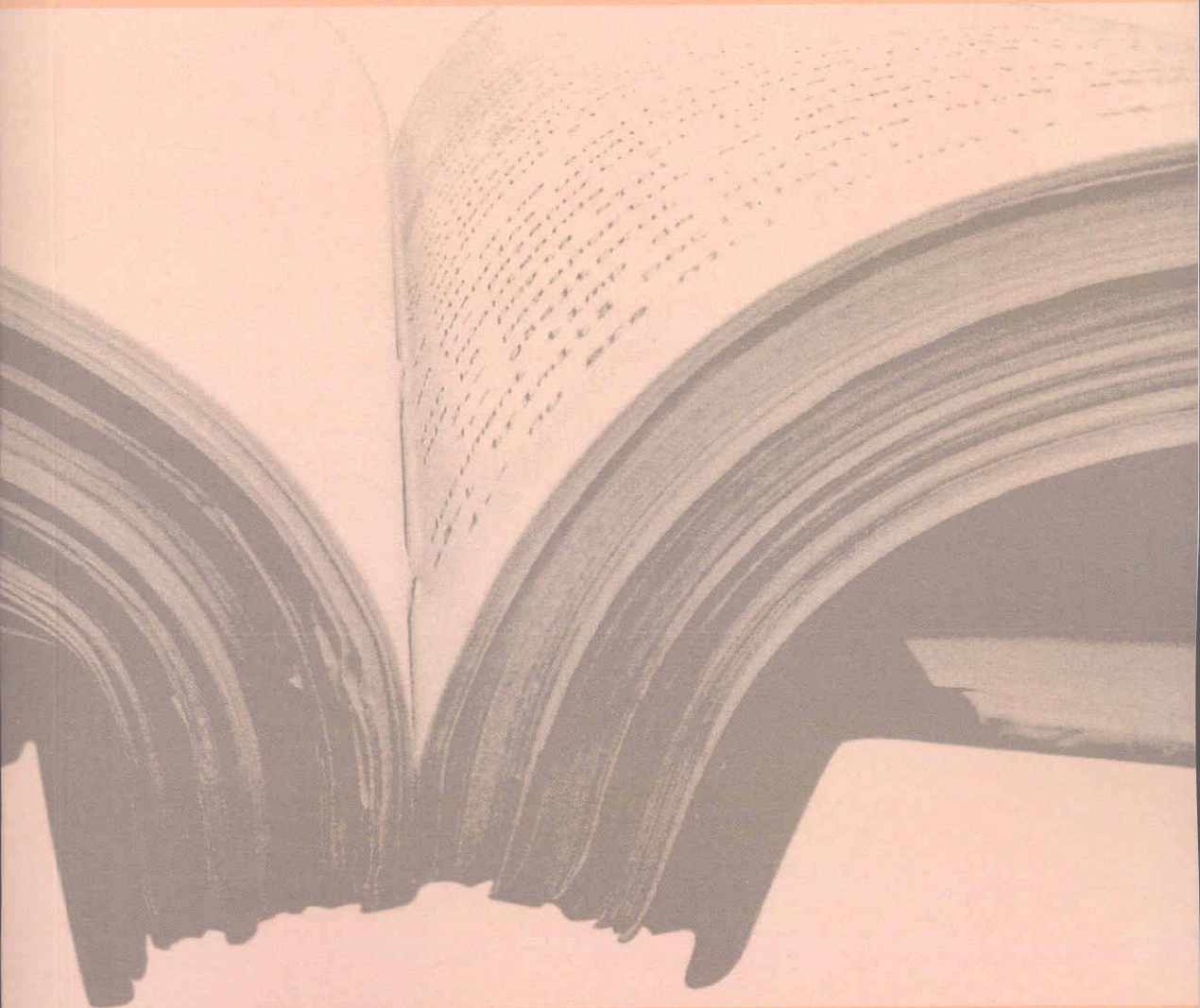

Caietele CNSAS

Anul VIII, nr. 1(15)/2015

Caietele CNSAS

**Revistă semestrială editată de
Consiliul Național
pentru
Studierea Arhivelor Securității**

Anul VIII, nr. 1 (15)/2015

**Editura CNSAS
București
2016**

Consiliul Național
pentru Studierea Arhivelor Securității
București, str. Matei Basarab, nr. 55-57, sector 3
www.cnsas.ro

Caietele CNSAS, anul VIII, nr. 1 (15)/2015

ISSN:1844-6590

Consiliu științific:

Dennis Deletant (University College London)

Łukasz Kamiński (Institute of National Remembrance, Warsaw)

Gail Kligman (University of California, Los Angeles)

Dragoș Petrescu (University of Bucharest & CNSAS)

Vladimir Tismăneanu (University of Maryland, College Park)

Virgiliu-Leon Țărău (Babeș-Bolyai University & CNSAS)

Katherine Verdery (The City University of New York)

Pavel Žáček (Institute for the Study of Totalitarian Regimes, Prague)

Colegiul de redacție:

Liviu Bejenaru

Silviu B. Moldovan

Elis Neagoe-Pleșa

Liviu Țăranu (editor)

Coperta: **Cătălin Mândrilă**

Machetare computerizată: **Liviu Țăranu**

Rezumate și corectură text în limba engleză:

Gabriela Toma, Raluca-Maria Toncu

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor aparține autorilor.

Editura Consiliului Național
pentru Studierea Arhivelor Securității
e-mail: editura@cnsas.ro

Vadim GUZUN
Valeriy VLASENKO

**Nikolai Vasilievici Sablin: ancheta, procesul și
detenția
liderului emigrației ruse din România, 1958-1962**

**Nikolay Vasilievich Sablin: the investigation, trial and detention of the
leader of the Russian emigration in Romania, 1958-1962**

Kidnapped in 1944 by Soviet counterintelligence, Nikolai Vasilievich Sablin, leader of the Russian emigration in Romania during the interwar period, was tried and sentenced to 20 years in Soviet camps. After he returned to Bucharest in 1955, Sablin was entered under the Securitate surveillance and arrested in 1958 for writing a paper describing his detention for more than ten years in Soviet camps - "Memories about the journey thorough Eldorado".

Persecuted, tried and convicted for his anti-Soviet activity to another 20 years in prison and total confiscation of his assets, Nikolay Vasilievich Sablin died in Dej prison in 1962.

This paper deals with the investigation of the Securitate which led to the prosecution of Sablin and his wife, Elena; the two phases of the trial (at the Military Tribunal of the Second Military Region and at the Military College of the Supreme Court) which convicted the two and the detention in prisons in Bucharest, Jilava, Pitesti, Dej and Miercurea Ciuc.

The sources this paper is based on reveal the interest the Securitate had, inspired by the Soviets, in the clandestine regrouping of the organization of the White emigrants in Romania. Given that the country ceased to be a breeding ground for anti-Soviet activity, as it was in interwar period, the repressive approach focused on activity of Sablin.

Etichete: Nikolay Vasilievich Sablin, emigrația rusă din România, relații româno-sovietice

Keywords: Nikolay Vasilievich Sablin, Russian emigration in Romania, Soviet-Romanian relations

După evenimentele din 1917 cel puțin 1,5 milioane de persoane au părăsit spațiul fostului Imperiu Rus. Nikolai Vasilievici Sablin (*Николай*

Васильевич Саблин), născut la 12 octombrie 1880, în Sankt Petersburg, într-o veche familie nobiliară, a fost unul dintre ofițerii superiori fideli Țarului Nikolai al II-lea al Rusiei care, în 1920¹, a ales să emigreze în România².

La 2 decembrie 1930 a fost numit reprezentant al Marelui Duce al Rusiei, Kiril Vladimirovici, în București. Desemnat în același an și președinte al filialei române a Uniunii Militare Navale Ruse, a colaborat foarte strâns cu centrele emigrației monarhiste ruse din Europa.

Fratele lui Nikolai, Evghenii Vasilievici Sablin (1875-1949), ultimul reprezentant diplomatic al Rusiei Imperiale la Londra, a fost, în aceeași perioadă de timp, liderul emigranților ruși din Marea Britanie.

Sablin a organizat și condus, în calitate de vice-președinte, Societatea de Ajutor Mutual a Foștilor Combatanți Ruși de pe Frontul Român (1916-1918) în Războiul Mondial aflați în România, timp în care a făcut parte și din Marina Regală Română.

Împreună cu alți emigranți albgardiști, în contextul reluării relațiilor româno-sovietice, Nikolai Vasilievici Sablin a înființat și condus, în calitate de director și finanțator, publicația filoromână și antisovietică „Golos Buharesta”. De asemenea, a condus și a deținut, până în anul 1944, tipografia „Litera”.

---

¹ Există și surse referitoare la stabilirea lui N.V. Sablin în România care menționează anul 1921.

² Vezi cadrul general al emigrării politice ruse în România în V. Guzun (editor), *Chestiunea refugiaților de peste Nistru: documente diplomatice și ale serviciilor române de informații, 1919-1936*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2012; V. Guzun, *Indezirabilii: aspecte mediatice, umanitare și de securitate privind emigrația din Uniunea Sovietică în România interbelică*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2013; V. Guzun (ed.), *Emigrația belarusă, caucaziană, rusă și ucraineană în timpul celui de al Doilea Război Mondial: organizarea, activitatea și orientarea în corespondență diplomatică română și note ale Serviciului Special de Informații*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2013; V. Guzun (ed.), *Emigrația albă și Biserica Rusă pe teritoriul României Socialiste: documente din arhiva fostei Securități, 1950-1952*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2014.

Васильевич Саблин), născut la 12 octombrie 1880, în Sankt Petersburg, într-o veche familie nobiliară, a fost unul dintre ofițerii superiori fideli Țarului Nikolai al II-lea al Rusiei care, în 1920¹, a ales să emigreze în România².

La 2 decembrie 1930 a fost numit reprezentant al Marelui Duce al Rusiei, Kiril Vladimirovici, în București. Desemnat în același an și președinte al filialei române a Uniunii Militare Navale Ruse, a colaborat foarte strâns cu centrele emigrației monarhiste ruse din Europa.

Fratele lui Nikolai, Evghenii Vasilievici Sablin (1875-1949), ultimul reprezentant diplomatic al Rusiei Imperiale la Londra, a fost, în aceeași perioadă de timp, liderul emigranților ruși din Marea Britanie.

Sablin a organizat și condus, în calitate de vice-președinte, Societatea de Ajutor Mutual a Foștilor Combatanți Ruși de pe Frontul Român (1916-1918) în Războiul Mondial aflați în România, timp în care a făcut parte și din Marina Regală Română.

Împreună cu alți emigranți albgardiști, în contextul reluării relațiilor româno-sovietice, Nikolai Vasilievici Sablin a înființat și condus, în calitate de director și finanțator, publicația filoromână și antisovietică „Golos Buharesta”. De asemenea, a condus și a deținut, până în anul 1944, tipografia „Litera”.

---

¹ Există și surse referitoare la stabilirea lui N.V. Sablin în România care menționează anul 1921.

² Vezi cadrul general al emigrării politice ruse în România în V. Guzun (editor), *Chestiunea refugiaților de peste Nistru: documente diplomatice și ale serviciilor române de informații, 1919-1936*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2012; V. Guzun, *Indezirabilii: aspecte mediatice, umanitare și de securitate privind emigrația din Uniunea Sovietică în România interbelică*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2013; V. Guzun (ed.), *Emigrația belarusă, caucaziană, rusă și ucraineană în timpul celui de al Doilea Război Mondial: organizarea, activitatea și orientarea în corespondență diplomatică română și note ale Serviciului Special de Informații*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2013; V. Guzun (ed.), *Emigrația albă și Biserica Rusă pe teritoriul României Socialiste: documente din arhiva fostei Securități, 1950-1952*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2014.

În perioada interbelică, din cauza legăturilor strânse cu numeroși emigranți ruși, suspiciunea de colaborare cu Uniunea Sovietică a planat asupra comandorului, dar nu s-a confirmat³.

Răpit în anul 1944⁴ de o echipă a contraspionajului sovietic⁵, Sablin a fost condamnat de către o instanță specială de pe lângă NKVD⁶, în temeiul art. 58-1, lit. b) și art. 58-11 din Codul Penal al Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse, la 20 de ani de lagăr. La 8 octombrie 1954 a fost eliberat înainte de termen, din motive de sănătate, însă predarea către autoritățile române s-a realizat abia la 15 mai 1955⁷.

În intervalul mai 1955 - martie 1958 N.V. Sablin rămâne în câmpul de observație al Securității Statului – supravegherea în cei aproape trei ani care s-au scurs de la data revenirii în România, organizată prin utilizarea informatorilor poliției politice provenind, în principal, din mediul emigranților ruși din București, fapt care este pe deplin ilustrat de sursele incluse în partea a doua a volumului *Comandorul Sablin, 1926-1959*⁸.

Documente și materiale identificate recent în Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (fond *Penal*, volumele I-VI ale dosarului nr. 83010; fond *Informativ*, dosarul nr. 416958) scot la lumină ultima parte a vieții liderului emigrației ruse din România interbelică și a soției sale, marcată de următoarele etape:

---

³ Vezi pe larg viața și activitatea lui N.V. Sablin în perioada interbelică în V. Guzun (editor), *Comandorul Sablin: liderul monarhiștilor ruși urmărit de Siguranță și de Securitate, 1926-1959*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2014.

⁴ Din documentele române, inclusiv din cele ce fac obiectul prezentului studiu, rezultă că „arestarea” lui N.V. Sablin, pe teritoriul României, în fapt răpirea, s-a efectuat în decembrie 1944 (în data de 28 sau 29), însă în studiul introductiv al volumului *Николай Саблин. Десять лет на императорской яхте "Штандарт" (Nikolai Sablin. 10 ani pe iahtul imperial „Ștandart”)*, Sankt-Petersburg, Editura Petroniu, 2008, editat de M.E. Malinovskaia, se arată că data „arestării” ar fi fost 14 ianuarie 1945.

⁵ SMERȘ (rusă) - Direcția Generală de Contrainformații Militare din cadrul Comisariatului Poporului al Apărării al Uniunii Sovietice.

⁶ NKVD (rusă) – Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne.

⁷ Vezi M.E. Malinovskaia (editor), *Николай Саблин...*, op. cit., pp. 12-13.

⁸ V. Guzun (editor), op. cit., passim.

- ancheta penală instrumentată de către Direcția Anchete Penale din cadrul Departamentului Securității al Ministerului Afacerilor Interne, finalizată cu trimiterea în judecată a celor doi;

- cele două faze ale procesului aflat pe rolul Tribunalului Militar al Regiunii a II-a Militare București (fond), respectiv, al Colegiului Militar al Tribunalului Suprem al Republicii Populare Române (recurs), finalizate cu condamnare;

- detenția în penitenciarele Unității Militare 0123/E București, Jilava, Pitești, Dej, Miercurea Ciuc.

Într-un context politic internațional tensionat și în cel al evoluțiilor din cadrul acțiunii informative individuale nr. 923, demarată la 24 mai 1957, arestarea lui Nikolai Sablin (18 martie 1958) apare drept inevitabilă⁹.

„Contribuția” decisivă la arestare (în fapt, date fiind vârsta înaintată și starea de sănătate deplorabilă a victimei, lichidare fizică) i-a revenit agentului Securității Statului cu numele de cod „Popescu Alexandru”, a cărui identitate reală am stabilit-o coroborând documentele și datele selectate pentru studiul de față cu cele din volumul în care am tratat acțiunea informativă – Alexandr Mojaiski.

Prin Mojaiski, agent sovietic, Securitatea a obținut textul integral al lucrării *Impresii din călătoria prin Eldorado* – principalul corp delict al cercetării declanșate împotriva fostului lider al monarhiștilor ruși din România. Formal, pornirea procesului penal s-a efectuat prin ordonanța Direcției Anchete Penale din cadrul Departamentului Securității al Ministerului Afacerilor Interne din 17 martie 1958¹⁰.

Tot la 17 martie 1958 anchetatorul penal de securitate Ovidiu Mateușanu a dispus reținerea lui Sablin pentru 24 de ore, de la 18 martie până la 19 martie 1958¹¹, precum și percheziția domiciliară la locuința acestuia din București, Calea Griviței nr. 33¹².

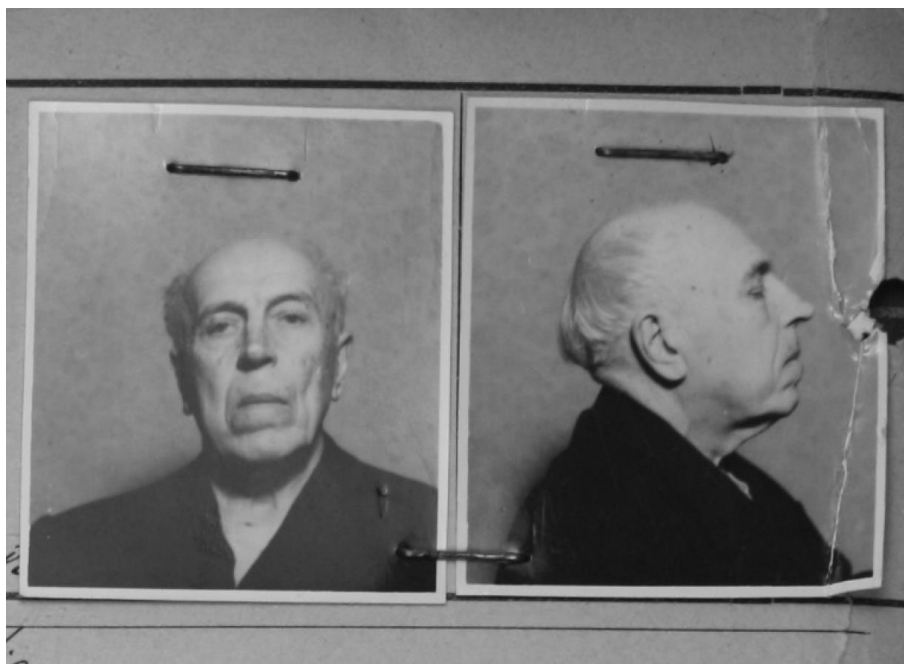
⁹ Documentele în cauză vor fi publicate în volumul nr. XVI din seria „Afaceri Orientale” - Vadim Guzun (editor), *Nikolai Vasilevici Sablin: ancheta, procesul și detenția liderului emigrației ruse din România, 1958-1962*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2016, în curs de apariție.

¹⁰ ACNSAS, fond Penal, dosar nr. 83010, vol. VI, f. 2.

¹¹ *Ibidem*, vol. V, f. 39.

¹² *Ibidem*, vol. VI, ff. 19-21, 24.

Fotografie N.V. Sablin, fișa Închisorii „B” a MAI

Pe 20 martie 1958 procurorul militar a aprobat mandatul de arestare, având în vedere concluzia ofițerului de securitate, potrivit căruia „din cercetările făcute rezultă suficiente probe de culpabilitate”¹³ pentru „activitate contrarevoluționară și dușmănoasă” desfășurată împotriva regimului democrat-popular din RPR și împotriva Uniunii Sovietice.

Pe parcursul anchetei penale, încadrarea juridică a faptelor imputate va suferi mai multe modificări, dar acuzațiile converg preponderent către URSS, „firul roșu” al dosarului reprezentându-l opera lui Sablin – „cu caracter dușmănos și calomniator împotriva URSS și a țărilor socialiste”¹⁴.

Chiar la primul interogatoriu Sablin recunoaște: „Sunt un dușman al regimului democrat-popular din RPR și al formei de guvernământ din

---

¹³ *Ibidem*, vol. VI, f. 4.

¹⁴ *Ibidem*, vol. VI, ff. 97-102.

Uniunea Sovietică, în sensul că nu sunt de acord cu regimul comunist din URSS”¹⁵. Conform aceluiași document, „dușmănia” față de regimul sovietic și conducerea de la Kremlin s-a manifestat prin redactarea lucrării *Impresii din călătoria prin Eldorado*.

Relațiile cu Legația Franței la București, prin intermediul căreia Nikolai Sablin corespundează cu soția fratelui său Evghenii din Londra, Nadejda Cambon (fostă Sablina, recăsătorită după decesul fratelui cu Roger Cambon, fost ambasador al Franței în Marea Britanie), precum și cu alți emigranți ruși din Europa și SUA, reprezintă, în logica Securității, circumstanțe agravante.

Călătoria prin Eldorado a fost redactată la revenirea din URSS, în intervalul aproximativ octombrie 1955 - decembrie 1956¹⁶, iar expedierea în străinătate s-a efectuat cu ajutorul Elenei Sablin, arestată și ea pentru complicitate la scurt timp¹⁷. Acesta a fost punctul de plecare al stabilirii „adevăratului caracter” al legăturilor cu diplomați francezi de la București sau cu emigrația algradistă din România și din străinătate.

Intenția de a publica o lucrare cu caracter „dușmănos și reacționar”, convorbirile literare purtate de Sablin cu alți emigranți ruși sau refugiați basarabeni din capitala României vor face obiectul interogatoriilor și verificărilor încrucișate ce vor avea drept rezultat punerea talentatului autor sub învinuire, prin ordonanța Direcției Anchete Penale a Departamentului Securității din 6 aprilie 1958¹⁸.

Sablin a fost pus sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii de trădare de patrie, prevăzută de art. 194¹, 194², 194³ Cod Penal, „întrucât de la sfârșitul anului 1955 până la începutul anului 1957, a conceput și redactat o lucrare intitulată *Impresii privind călătoria prin Eldorado*, care are un profund caracter dușmănos și calomniator împotriva formei de guvernământ din URSS și a conducătorilor săi și care conține date secrete și nedestinate publicității cu privire la URSS”, precum și pentru săvârșirea infracțiunii de uneltire contra ordinii sociale, prevăzută de art. 209 pct. 2, lit. a Cod Penal, „pentru faptul că în perioada anilor 1956-1958 a difuzat

---

¹⁵ *Ibidem*, vol. I, ff. 15-18.

¹⁶ *Ibidem*, vol. I, ff. 85-87.

¹⁷ *Ibidem*, vol. I, ff. 126-128; vol. VI, ff. 50-51.

¹⁸ *Ibidem*, vol. I, ff. 15-18.

lucrarea *Impresii privind călătoria prin Eldorado* și alte lucrări cu conținut dușmănos în rândul unor emigranți ruși albgardiști din RPR”.

Pe lângă interogatoriile celor în cauză, ale emigranților ruși și ale altor „elemente reacționare” din cercul de cunoștințe (Alexandr Mojaiski, Nikolai Kovalkov, Andrei Baikov, Maria Rîșleakova, Jeanna Duclaux, Irina Tiufiaeva)¹⁹, surse de informare ale anchetei/procesului au fost corespondența personală a urmăritului/inculpatului²⁰, precum și notele informative ale colegilor de celulă, Gheorghe C. Acsinteanu (în cazul lui Nikolai)²¹ și Elena Dumitrescu (în cazul Elenei)²².

Redăm în acest context, cu titlu de exemplu, un fragment din nota informatorului Gheorghe C. Acsinteanu, din 29 aprilie 1958, privind caracterul „irecuperabil” al lui Nikolai Vasilievici Sablin:

„Aseară am avut discuții mai aprinse cu fostul ofițer de marină de pe iahtul țarului. Mi-a povestit cum l-a trimis la Constanța, în anul 1914, să pregătească sosirea țarului și întâlnirea lui cu regele Carol I, cu prințul Ferdinand și cu tot neamul lor. Ca să-l zgândăre puțin, le-am trântit o înjurătură, neaoșă românească. Sablin, cât este el de bătrân, a sărit de pe pat și într-o limbă românească aproximativă (vorbește foarte prost românește) a protestat cu vehemență.

- Nu permit! Nu permit! Nu permit!

- Lasă, nu vă supărați, domnule Sablin. Am glumit. Știu că *despre morți trebuie să vorbești numai de bine*.

- Nu permit! Ei pentru mine nu sunt morți.

Și bătrânul țarist, *regalist* până în măduvele oaselor, aproape o oră n-a mai scos niciun cuvânt²³.

Acsinteanu oferă și exemple de comparație a detenției din România cu cea din Uniunea Sovietică, la nivelul anului 1958:

- „Sablin a calomniat regimul actual din închisoare, spunând că este mai groaznic decât acela din URSS de sub Beria²⁴;

---

¹⁹ *Ibidem*, vol. I, ff. 168-170, 173-176, 180-185, 189-193, 196-199; vol. II, f. 215; vol. III, ff. 22-26.

²⁰ *Ibidem*, vol. II, ff. 237-240.

²¹ *Ibidem*, vol. V, ff. 136-139, 140-143, 144-149, 154, 158-160, 164-165, 170-177.

²² *Ibidem*, vol. V, ff. 83, 88-89, 99, 102, 105-113, 117-119, 125, 130.

²³ *Ibidem*, vol. V, f. 154.

²⁴ *Ibidem*, vol. V, ff. 158-159.

- „Când eram în URSS, în lagăr, după împușcarea lui Beria, toată lumea zicea că perioada cât a terorizat acest trădător se numește *Beriada* și că această epocă va fi unică în analele omenirii. (...) Și aici trăim acum *Beriada*”²⁵.

Portretul creionat la interogatoriu de către doi emigranți ruși care l-au cunoscut nemijlocit pe N.V. Sablin a fost unul dezavantajos în confruntarea cu Securitatea Statului, dar demn de a fi consemnat:

- Andrei Baikov: „Sablin Nicolae, cu ocazia întâlnirilor ce le avea cu noi, se manifesta dușmănos împotriva URSS, preconizând o apropiată intervenție a puterilor occidentale, pe care le preamărise. (...) în toate discuțiile Sablin Nicolae adopta o atitudine dușmănoasă față de regimul din RPR și URSS, făcând ironii tendențioase cu privire la comerțul de stat, situația economică, în general, cu privire la conducătorii de partid și de stat și altele de acest gen. Nu pierdea o ocazie să preamărească sistemul capitalist, în special din Germania Occidentală și din SUA”²⁶.

- Alexandr Mojaiski: „Sablin Nicolae avea o poziție dușmănoasă față de forma de guvernământ din RPR și din URSS, aceasta reflectându-se și în lucrarea ce a scris-o și despre care am declarat mai sus. (...) Sablin Nicolae se manifesta dușmănos și cu ocazia întâlnirilor ce le avea cu mine și cu alți emigranți ruși, în sensul că făcea ironii dușmănoase cu privire la diferite probleme politice și economice din RPR și la adresa conducătorilor din URSS”²⁷.

Spre deosebire de ceilalți martori, Alexandr Mojaiski (tot el agentul Popescu Alexandru) a fost audiat doar în faza anchetei, nefiind adus să depună mărturie și în fața instanței militare.

La 5 iulie 1958, Direcția Anchete Penale din cadrul Departamentului Securității, prin referatul privind rezultatul cercetării efectuate în cazul învinuiților Nikolai Sablin și Elena Sablin, a propus trimiterea în justiție, în baza următoarelor concluzii:

„Învinuiții Sablin Nicolae și Sablin Elena sunt dușmani înrăiți ai regimului democrat-popular din RPR și URSS.

---

²⁵ *Ibidem*, vol. V, ff. 170-172.

²⁶ *Ibidem*, vol. I, ff. 189-193.

²⁷ *Ibidem*, vol. I, ff. 196-199.

Sablin Nicolae a desfășurat o intensă activitate de agitație contrarevoluționară în rândul unor emigranți ruși albgardiști și al altor elemente reacționare, prin difuzarea unor materiale dușmănoase și calomniatoare împotriva socialismului și prin lansarea unor zvonuri și știri tendențioase cu privire la situația politică internă și internațională.

Sablin Nicolae, cu concursul soției sale, Sablin Elena, a întreținut legături cu Legația Franceză din București, prin intermediul căreia au expediat în străinătate unor societăți de emigranți ruși albgradiști unele materiale cu conținut secret despre URSS și cu caracter dușmănos și calomniator împotriva URSS și a celorlalte țări socialiste²⁸.

În acuizarea lui N.V. Sablin s-a reținut săvârșirea delictului contra siguranței statelor străine și a delictului de uneltire contra ordinii sociale, iar în cea a Elenei Sablin - complicitatea la delictul contra siguranței statelor străine.

Pe 11 august 1958, ancheta penală a Departamentului Securității a fost finalizată²⁹, iar la 13 august același an procurorul militar a confirmat concluziile de învinuire, a dispus trimiterea în judecată în stare de arest a învinuiților și sesizarea Tribunalului Militar al Regiunii a II-a Militare București cu judecarea cauzei³⁰.

La primul și singurul termen de judecată, prin Sentința nr. 105 din 5 septembrie 1958, Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare, cu unanimitate de voturi, l-a condamnat pe Nikolai Sablin la 20 ani temniță grea și 8 ani închisoare corecțională, iar pe Elena Sablin la 10 ani temniță grea, pentru complicitate la infracțiunea de trădare de patrie. De asemenea, s-a dispus confiscarea totală a averii³¹.

Prin motivarea în drept a hotărârii primei instanțe s-a menținut argumentația Departamentului Securității: „inculpatul Sablin Nicolae a transmis unor persoane din serviciul unei puteri străine date în legătură cu organizarea și viața internă a lagărelor de muncă din URSS, acestea rezultând din conținutul lucrărilor sale, precum și din schițele anexate la acestea, infracțiunea fiind îndreptată împotriva URSS și sancționată de

---

²⁸ *Ibidem*, vol. VI, ff. 97-102.

²⁹ *Ibidem*, vol. I, ff. 93, 208.

³⁰ *Ibidem*, vol. VI, ff. 103-111.

³¹ *Ibidem*, vol. III, ff. 27, 35-38.

textele de lege ale RPR, în virtutea solidarității internaționale a celor ce muncesc, așa cum prevede art. 227¹ CP și pentru faptul că subiectul infracțiunii are calitatea de cetățean român, iar fapta a fost săvârșită pe teritoriul țării noastre”.

Analizând atitudinea conștiinței față de fapta reținută în sarcina lui N.V. Sablin și urmările ei, Tribunalul Militar a mai constatat că „inculpatul și-a dat seama că prin transmiterea acelor date către persoane din serviciul unei puteri străine denigrează și subminează totodată prestigiul, autoritatea și, în general, regimul socialist din URSS, urmări pe care inculpatul le-a și dorit a le înfăptui”³².

Recursurile declarate împotriva sentinței instanței de fond au fost respinse ca nefondate, prin decizia nr. 337 din 10 octombrie a Tribunalului Suprem al Republicii Populare Române³³.

Colegiul Militar al Tribunalului Suprem a reținut și el „gravitatea deosebită” a faptelor de scriere și răspândire a *Impresiilor privind călătoria prin Eldorado*, ținând cont că acestea „reprezintă exteriorizarea ideilor consecvent reacționare ale inculpaților, elemente legate prin interesele lor de clasă de vechiul regim burghezo-moșieresc”³⁴.

În baza hotărârii de condamnare s-au emis mandate de executare a pedepsei³⁵ și s-au luat măsuri pentru trecerea în patrimoniul statului socialist a averii confiscate³⁶.

Astfel, după cum rezultă din certificatul nr. 213, Nikolai Sablin a decedat la 20 ianuarie 1962, ora 7.30, în Penitenciarul Dej, suferind de insuficiență cardiacă și alte boli³⁷.

Elena Sablin a fost eliberată din Penitenciarul Miercurea Ciuc la 18 ianuarie 1963, fiind grațiată, conform Decretului nr. 5/1963³⁸, iar în anul 1964 a emigrat în Franța, părăsind România prin punctul de frontieră Curtici, la 16 august³⁹.

---

³² *Ibidem*, vol. III, ff. 35-38.

³³ *Ibidem*, vol. IV, ff. 7-9, 11-14, 19.

³⁴ *Ibidem*, vol. IV, ff. 22-23.

³⁵ *Ibidem*, vol. III, ff. 53, 54; vol. V, ff. 14, 15, 58; vol. VI, ff. 41-42.

³⁶ *Ibidem*, vol. VI, ff. 48, 126.

³⁷ *Ibidem*, vol. V, f. 2, 3.

³⁸ *Ibidem*, vol. V, f. 44, 45.

³⁹ ACNSAS, fond Informativ, dosar nr. 416958, f. 5.

Sursele ce fac obiectul studiului de față reflectă în mod clar destinul tragic al liderului emigranților ruși din România Mare – unul dintre cei mai activi emigranți ruși antisovietici din Europa de Est, din momentul arestării până în cel al decesului, precum și pe cel al familiei sale.

Chiar dacă instrumentarea cazului Sablin nu prezintă elemente de noutate din punct de vedere al mecanismului represiunii instaurate în cadrul procesului mai larg al comunizării, datele importante referitoare la emigrația rusă și la emigranții ruși din România ce se desprind din documentele aflate în custodia CNSAS sunt cunoscute și publicate pentru prima dată.

Evoluțiile înregistrate în dosar se înscriu în tiparul poziției noilor autorități de la București în general și în cel al organelor de securitate în mod special față de emigranții din spațiul sovietic. Liderii sunt „arestați”, expediați și condamnați în URSS (a se vedea și cazul ucraineanului Hnat Porohivski⁴⁰), iar cei din eșaloanele inferioare fie sunt racolați (de către serviciile române de informații și cele sovietice), fie sunt urmăriți (cum este și cazul refugiaților transnistreni, basarabeni sau bucovineni).

Preocuparea Securității de inspirație sovietică privind organizarea unei acțiuni de regrupare clandestină a emigranților albgardiști din România a fost neîntemeiată. Ceea ce mai rămăsese din țară, spre deosebire de perioada interbelică, nu mai era teren propice de acțiune antisovietică nici la nivel de activitate literară. Demersul represiv s-a axat pe opera emigrantului rus. Autorul a fost suprimat, dar lucrarea care i-a atras condamnarea s-a păstrat prin funcția de corp delict⁴¹.

---

⁴⁰ Vezi V. Guzun (editor), *Hnat Porohivski: asul ucrainean al Serviciului Special de Informații*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2013, precum și V.M. Vlasenko, O.V. Sapsai, „До історії ОУН в Румунії (за матеріалами архівно-слідчої справи Г. Порохівського)” (*Din istoria ONU din România, în baza investigației de arhivă a cazului H. Porohivski*), în *Sumska Starovina*, nr. XLVII, 2015, pp. 53-62.

⁴¹ *Impresiile privind călătoria prin Eldorado*, reflectând detenția comandorului Sablin în Uniunea Sovietică, inedite, urmează să fie publicate în seria „Afaceri Orientale”, o redăm aici sub forma anexelor două fragmente din această lucrare, singurele traduse de către Securitate din limba rusă în limba română.

Anexa 1
LABE DE PISICĂ⁴²

În fiecare colonie sunt magazine unde se păstrează obiecte de îmbrăcăminte, săpun și diferite materiale de gospodărie. Răspund de aceste magazine oameni dintre deținuți, știutori de carte și care merită oarecare încredere. Acești responsabili se cheamă „kaptenarmus”, iar în limbajul deținuților „kapterșcik”, iar magazinele „kapterki”...

Aceste persoane sunt, cum s-ar zice, logofeții, ei sunt hrăniți ceva mai bine, li se dă voie să iasă în afara coloniei după treburile slujbei și, în general, reprezintă personalități, pentru că pot să combine diferite afaceri, să schimbe rufăria veche, s-o ascundă pe cea nouă, pentru a o plasa tot diferiților logofeți cum ar fi responsabilul bucătăriei sau personalul sanitar, cel cu curățenia curții și a barăcilor etc.

Într-o colonie un astfel de magazioner era un om cumsecade, care se consideră rudă a șahului persan, pentru că purta numele de familie Sahianț.

Fiecare magazioner avea ajutoare, uneori mai mulți, uneori unul singur, ca în cazul de față. Treaba asta era foarte grea și neplăcută: magazionerul aducea lucrurile din afara coloniei, iar ajutorul său le împărțea înăuntru coloniei și întotdeauna cu ceartă, cu scandal, pentru că îmbrăcăminte nu se potrivea; mai ales era greu cu femeile, care se străduiau să aleagă din zdrențe ceea ce era mai curat și mai puțin purtat. Magazinul nu avea ferestre, înăuntru era întotdeauna semiîntuneric, frig și puzderie de șobolani.

S-a întâmplat odată un furt. Cheia de la magazin eu o purtam întotdeauna cu mine iar magazionerul-șef avea și el o cheie. Când plecam dimineața devreme la bucătărie după dejunul magazionerului totdeauna țineam cheia în mână, pentru că nu puteam să o țin în buzunar, hoții de buzunare erau așa de abili că puteai să-i duci la bălci să facă demonstrație.

Cum spun, am plecat eu atunci după dejun, am închis ușa cu cheia, pentru că magazionerul dormea alături într-o cămaruță, cu ușile încuiate. Am primit o porție special pentru el ca logofăt, m-am apropiat

---

⁴² Fragment din *Impresii privind călătoria prin Eldorado*, tradus din limba rusă de Securitate, (ACNSAS, fond Penal, dosar nr. 83010, vol. II, ff. 219-223).

apoi liniștit de ușă și deodată - grozăvie!!! Ușa de la magazie întredeschisă, lumina aprinsă și dintr-un raft direct în fața ușii lipsesc 37 fețe de perină colorate, de cea mai proastă calitate, care se distribuiau diferitelor femei-sanitare, spălătorese la bucătărie și simpatiilor șefilor și supraveghetorilor. Intru direct în magazie și mă îndrept spre cămăruța în care dormea ca un prunc magazionerul, îl trezesc, el sare într-o clipită și se repede la mine: „Ai uitat, zice, să închizi ușa sau ai lăsat cheia în ușă!”. Eu îi arăt cheia ce o țineam în mână și îi arăt un cui mare în zăpadă lângă prag: „Uite cu ce au deschis ușa și d-ta, zic, dormeai și nu ai auzit nimic!”.

Am fugit repede după supraveghetorul-șef de serviciu, odată cu el a venit o grămadă de detectivi și bățăuși. Magazionerul a încuiat ușa cu cheia și apoi supraveghetorul-șef, în persoană, foarte ușor, a descuiat broasca cu cuiul, puteai să crezi că el însuși e specialist în asemenea spargerii. Imediat detectivii și mardeiașii au plecat în căutarea hoțului sau hoților și după câteva ore au găsit în baraca femeilor două fețe de perină, dar deja croite pentru fuste și bluze, iar către amiază au găsit încă 30 de bucăți, așa că s-au pierdut numai 5 fețe de perină.

Au găsit și hoții: acesta era un adevărat pungaș de meserie, în libertate fusese un fel de comisar într-un sanatoriu apoi fusese judecat pentru furturi de 16 ori și acum era închis tot pentru așa ceva.

Imediat a fost numit tribunalul (juriul), de urgență, dar nu milostiv.

După două zile m-au chemat la poartă, care ținea loc și de colț cultural, având și o scenă, unde se instalase tribunalul; de jur împrejur publicul (pentru că ședințele erau publice), apoi hoțul cu santinela, detectivii amatori, magazionerul-șef și eu. Mai erau încă câțiva oameni din afară,ăștia tot din public făceau parte, întrucât un astfel de proces constituia un spectacol foarte interesant.

Președintele juriului era un supraveghetor foarte cumsecade, Kramskoi, un bun prieten al meu, care venea deseori la mine la magazie să mai discutăm. El avea o soție foarte frumoasă (el însuși era un bărbat voinic și frumos) și eu păstram pentru ea lucrurile mai bune. Amândoi se plângeau că deși sunt tineri și sănătoși nu le dă D-zeu copii. Eu le spuneam: „Cum, voi sunteți comuniști și vorbiți de D-zeu?”. Dar ei râdeau: „La serviciu noi suntem comuniști veritabili, dar acasă suntem creștini adevărați și oameni ruși”.

Membrii juriului erau: un pompier încins cu un brâu legat cu cârlige și sfori, un curățitor al gropilor de lături și latrinelor din colonie - om foarte simpatic și cult care venea deseori la mine la magazie. Procuror era bucătarul de la popota coloniei, un om liniștit și prăpădit.

De-abia începuseră să judece când au observat că n-au secretar. Au anunțat pauză și însuși președintele s-a dus să caute un secretar și a adus o fetișcană tânără cu sticla de cerneală atârnată pe după gât cu o sfoară de aramă și cu un săculeț în chip de mapă, în mână ținea tocul, dar penița o pierduse pe drum, așa că din nou s-a produs o întârziere, până când însuși șeful coloniei (lagărului) - simpaticul Aaron Gurevici, fost hamal în portul Odessa, un om inimos deși înjura groaznic, ne-a adus de la birouri o peniță (penițele în Uniune sunt mai scumpe ca aurul).

S-a început procesul. La apel învinutul a fost de față, dar martori nu erau. Președintele se adresează magazionerului Sahianț: „Fiți vă rog bun și faceți pe martorul”. Sahianț refuză: „Eu, zice el, dormeam și n-am văzut nimic, n-am auzit nimic”. Atunci Kramskoi se adresează mie, care stăteam în sală și așa de drăguț vorbește: „Fiți vă rog așa de bun și apăreți în fața juriului ca martor, fără alimentul acesta, cum s-a exprimat el, noi nu ne putem judeca. Eu am acceptat, dar procurorul se ridică deodată și spune: „Dar n-ar fi mai bine ca tovarășul ajutor de magazioner să apară în fața juriului ca învinuit (acuzat)?”. Adică eu, care nici măcar martor nu eram, întrucât în momentul furtului eram la bucătărie, acum aș fi devenit învinuit. Întreg juriul a izbucnit în râs: „Ce vrei, măi omule, uite acuzatul, adevăratul hoț, stă acolo, ce mai vrei?”.

Primul, desigur, a fost interogat hoțul, fost mare comisar într-un sanatoriu și hoț versat. El a recunoscut totul și oricât l-au rugat să povestească cum a săvârșit furtul, tipul ăsta n-a vrut să spună nimic, numai atât spunea: „Am furat, recunosc, am descuiat ușa cu cuiul, dar de ce să fiu judecat pentru cinci fețe de perină prăpădite, doar le trebuia și babelor (femeilor) pentru cârpe și atunci am furat”.

Președintele roagă pe secretară să prezinte onoratului juriu popular corpul delict, adică cuiul, care era la dosar prins în procesul-verbal de interogatoriu. Secretara caută în portofelul (mapa) său ori, cum spuneau anchetatorii în Moscova, „portofelul” - cuiul buclucaș, dar nu-l găsește. Din nou pauză, totuși își aprind țigările, președintele înjură pe secretară de mamă, secretara e pur și simplu în lacrimi și, în sfârșit, șeful

coloniei, Aaron Gurevici, ordonă să se continue procesul: „Dracul să-l ia de cui!”, ba încă și mai vulgar.

Este chemat martorul. Eu, foarte important și cu demnitate, povestesc cum am plecat, cum țineam cheia tot timpul în mână și nu în buzunar, ca să nu mi-o șterpelească șuții și termin cu presupunerea că, probabil, hoțul a intrat în magazie pe labe de pisică, așa că magazionerul, care dormea, nu putea să audă pașii sau vreo mișcare în magazie, cu atât mai mult că ușa care dădea în cămăruța lui era încuiată.

Aici s-a produs o încurcătură: „Ce spui d-ta că hoțul a intrat pe nu știu ce fel de labe de pisică? Ce înseamnă asta juriul nu înțelege, ce-i aia *labe de pisică*?”

Eu explic că, probabil, toți știu cum pisicile umblă foarte liniștit (fără zgomot), că au labele moi, catifelate, așa li se spune când vor să zgârie. Atunci șeful coloniei se adresează mie (deși el făcea parte din public) și spune „Ce ne îmbrobodești tu bă?” asta e o expresie tipic marinărească din golful Odessa și m-a înjurat cu cele din urmă cuvinte din repertoarul derbedeilor de pe piață, dar nu cu răutate, cu dragoste și respect.

Chestia asta cu labele de pisică a plăcut tuturor și toți au început să-și amintească cum pisicile lor cu adevărat umblă fără zgomot pe labe, numai că nu știau că asta se cheamă „pe labe de catifea”.

Aaron Gurevici tot mă mai înjura pentru o asemenea înveselire, când publicul a început să-l roage: „Lăsați martorul să ne mai povestească ceva hazliu despre pisici, se vede dintr-o dată om cult, din străinătate, de îndată ce știe cum umblă pisicile”.

Atunci au început din nou să discute despre pisici, că ce hoațe sunt pisicile și, în general, despre animale, așa că de judecată aproape că uitaseră.

Președintele s-a trezit deodată: „Ei, despre pisici o să mai venim noi la d-ta să mai discutăm...” și însuși a început să povestească că și el a avut „un motan din Persia, care avea un ochi roșu și altul verde” și din nou au început prostiile și din nou Kramskoi s-a trezit că-i președinte și a anunțat că dă cuvântul procurorului.

Procurorul-bucătar, un om foarte liniștit, a început prin a spune că trebuie controlat ce fel de porții se dau la bucătărie și dacă se păstrează bine alimentele ce se dau din magazie și dacă nu cumva se sustrage din ele și, în general, a început să toace niște „zarzavaturi”, încât

Aaron Gurevici a dat drumul la astfel de înjurături că până și derbedeii s-au rușinat.

Dar președintele l-a întrerupt pe procuror, l-a numit nehalit: „Ce are a face aici bucătăria, tu vorbește despre caz, susține acuzarea și nu coace papanas, că acum nu e Lăsata Secului”. Aci publicul râdea cutremurându-se de plăcere și a început să urle: „Dați-ne tuturor mâncare ca la Lăsatul Secului, iar hoțului trimiteți-i un Post Mare!”.

Juriul nu s-a retras niciunde pentru deliberări, ci ascunzându-și după niște mape capetele își șopteau cap în cap și fumau (publicul de asemenea) și iată că președintele anunță singur: „Ridicați-vă! Vine juriul!”. Toți s-au ridicat, afară de Aaron Gurevici, el era un om foarte gras și greoi. Kramskoi anunță: „Pentru cele dovedite cu date precise și neîndoielnice despre furtul a 5 fețe de pernă din averea statului sovietic, în valoare de 50 ruble aur asigurat de tezaurul Băncii Populare Socialiste Sovietice, acuzatul este condamnat la 10 ani închisoare în lagărele de muncă silnică, fără scăzământul celor 48 de ore preventiv și cu adăugarea celor 10 ani de închisoare pe care îi are deja pentru crimele anterioare; în total acuzatul trebuie să ispășească 20 de ani de condamnare, fără drept de apel și, în general, definitiv și fără întoarcere”.

Atunci se ridică acuzatul și declară că el s-a judecat mai mult de 10 ori și totdeauna lui i s-a dat ultimul cuvânt, dar acum nu s-a procedat așa. Bucătarul-procuror imediat sare și spune că procedura nu s-a terminat, că porțiile nu sunt complete la bucătărie; publicul strigă: „Asta e adevărat, porțiile nu sunt complete!”, președintele bate în masă în loc de clopoțel și amenință că va curăți sala și, reinstaurând liniștea, anunță că procedura e legală, că mai ales sunt juste declarațiile respectabilului tov. martor, om știutor de carte și cult; publicul strigă „Just!”, iar alții „Ce e just, d-le, a venit aici să ne povestească nouă despre pisici, să ne învețe?”.

Eu pur și simplu m-am speriat: n-o să mă dea oare în judecată pentru blestematele alea de pisici cu labe catifelate.

Acuzatul face încă o declarație, că de ce lui nu i s-au socotit cele 48 de ore arest preventiv, că acestea trebuiesc scăzute din cei 20 de ani de condamnare, că ăsta e dreptul lui: „Eu m-am judecat și în capitale și în vremurile trecute și în tribunalele supreme, când judecătorii erau în caftane roșii”.

Șeful lagărului, care făcea parte din public, s-a ridicat atunci și a început să se exprime în așa fel și să amenințe cu izolatorul-carceră și pe

juriu și pe public, încât toți au fugit grămadă din sală și judecata s-a terminat.

Iar pe acuzat l-au adus a doua zi la mine la magazie, a predat omul lucrurile, i-am dat tot ce era mai rupt în schimb și l-au trimis în Siberia, în lagărele de muncă silnică pentru 20 ani (după ce stătuse deja la noi 10 ani) pentru 5 fețe de pernă, estimate de juriu la 50 de ruble și care după actele de cumpărare (facturi) costau, în total, 2 ruble și 50 copeici.

Anexa 2

PENTILEICI⁴³

Pentileici era un bătrân de 90 ani, dintre țăranii orășeni, adică un țăran dintre cei mai obișnuiți, dar care trăise toată viața sa în suburbia unui mare oraș unde avea o mică gospodărie - o grădină de zarzavat și un petec de livadă.

Pe când era un bătrânel de vreo 80 ani, a fost condamnat la 25 ani detenție în coloniile de muncă și corecție și e foarte interesant pentru ce anume.

Acest Pentileici, cel mai simpatic și nevinovat bătrânel, un om foarte bun la suflet, care toată viața lui a muncit pentru a-și pune copiii pe picioare, venea deseori pe la mine să mai stăm de vorbă pentru că acum, spunea dânsul, „M-am obișnuit cu anturajul boieresc, toată viața am trăit la oraș între boieri și, deși sunt țăran neaoș, totuși niciodată n-am tins spre burghezie ci mi-am cunoscut lungul nasului.

Iată însă că fiul meu este un șofer de primă clasă, a servit la conți și prinți, a umblat cu ei prin străinătate și la nu știu care curse a câștigat chiar o tabacheră de argint cu niște cuvinte străine gravate pe ea. Acum însă lucra pe o mașină de cărat gunoi și era chiar mai bine, căci se putea câștiga și pe delături transportând ceva mobilă sau niscai boarfe. Și iată că se apropie el odată cu mașina de o răscruce, milițianul îi dă liber, el care vasăzică virează și, deodată, nu știu ce cuconiță apare drept în fața roților! Ei și atunci Vasea al meu, șofer experimentat, încalecă trotuarul cu două roți, iar domnișoara nici măcar n-a observat cărui pericol fusese supusă din cauza unei astfel de neglijențe sau neatenții din partea ei.

---

⁴³ *Ibidem*, ff. 224-228.

Milițianul însă, câinele, a fluierat. Vasea a oprit: „Ce vrei de la mine, mă curcane, nu tu mi-ai arătat liber și m-ai făcut apoi să încălec trotuarul, pentru că n-aveam altă ieșire?”

„Dar tu știi pe cine era cât pe-aici să strivești? Pe președinta Comitetului Executiv!”

„Da D-zeu să știe ce mai e și asta: Comitet Executiv”.

„Ei bine, pentru faptul că ai încălecat trotuarul îți fac acte de dare în judecată!”

„Dar d-ta știi, Nicola Vasilievici, continuă să povestească bătrânul, ce e ăla curcan?”

Eu, desigur, nu știam.

„Iată, spre pildă, o dră merge pe stradă, întreabă pe trecător: *Spuneți-mi vă rog unde e str. Libertății?* și i se spune: *Întreabă mata pe curcanul de colo.* Ei iată, se apropie ea de milițian și zice: *Tov. curcan, spuneți-mi vă rog unde e str. Libertății? Str. Libertății, unde este asta, explică el, iar pentru faptul că m-ați numit curcan - trei ruble amendă. Țsta e un cuvânt jignitor (de ocară) pentru noi!*

Ei bine, femeia scoate din poșetă 10 ruble și le dă milițianului. Iar acesta, căutându-se prin buzunare, spune: *N-am să dau restul șapte ruble.*

Atunci dra îi răspunde: „Ei, dracu să te ia, îți mai spun de două ori curcan, asta face 6 ruble, iar pentru restul de o rublă, câine!”

„Ei, să mergem mai departe, dragul meu Nicola”, continuă bătrânul. „Primește vasăzică Vasea al meu, șofer internațional, citația pentru judecată. Ne ducem și eu cu fratele meu, care era mai mare ca și mine și nu știu ce o fi căutat să meargă și el după mine, spre nenorocirea lui. Mergem noi la tribunal, așa zis popular. Acolo, la tribunal, popor că n-aveai să arunci o nucă. Așteptăm noi nițel și deodată un tinerel strigă: „Ridicați-vă, vine curtea!”. Și deodată văd eu cine este președintele. Mitea, parșivul de fecior al vecinului meu, care îmi fura în fiecare toamnă prunele din grădină. Ei bine, nu e rușinos să judece el pe fiul meu, care a colindat toată lumea cu conții și părinții și a câștigat și o tabacheră de argint.

Ei, nemaiputând să mă abțin, îi strig: „Mitea, derbedeule, nu ți-e rușine să judeci pe fiul meu, un șofer așa de vestit, că tu n-ai merita nici să-i speli mașina”.

Vai, ce s-a început atunci: Mitea, înfuriat, bătea cu pumnul în masă, iar eu strigam: „Prune știi să furi, dar altceva nimic nu știi!” Atunci

au sărit niște vagabonzi, ne-au luat pe sus, pe mine și pe fratele meu, și ne-au scos afară din tribunal și pe loc au încheiat proces-verbal, cum că, chipurile, am jignit o persoană oficială și am călcat procedura judecătii. Ne-am așezat lângă gard afară, înjurând în tot felul o astfel de întâmplare neplăcută.

Am vrut apoi să mâncăm, între altele fie spus, la noi nu se mai spune *a înfuleca* sau *a hali*, ci obligatoriu *a mânca* și am mers noi într-o bodegă, am cerut câte un pocal de vin roșu (acum, Nicola Vasilievici, nu se spune *pahar* ci neapărat *pocal*) și vedem noi pe tejghea sau, cum se spune pe orășenește, la bar niște ficați cu ceva sos cenușiu pe farfurie. Ei bine, cerurăm noi câte o jumătate de porție, mâncarăm și deodată ne-a apucat o durere de burtă la vreo 10 minute după ce am mâncat ficiații ăia.

Ei, ce să faci acum, unde să mergi. Am ieșit afară și direct lângă gard ne-am așezat. Ședem noi vasăzică acolo și ne ușurăm după ficiații ăia la care ne-am lăcomit în bodegă... Trebuie să-ți spun că bodegile astea se cheamă la noi *mașina statului*, dar ce fel de mașină o fi asta nimeni nu știe. Înainte le spuneam așa armăsarilor de la stația de montă a statului, pentru că am dus eu odată iapa, nu era prea bună săraca la nimic, o înhămau copiii la săniuțe - și vrând să am un mânz de prăsilă mă sfătuiește pe mine doctorul veterinar: „Iapa ta nu face de armăsarul nostru voinic, ăsta e o mașină uriașă, o să-ți strivească iapa, du-o mai bine la un armăsar țărănesc”. Și iată cum de atunci numeam armăsarul *mașina statului*, dar numai că asta cu alt înțeles...

... Și deodată milițianul: „Dar ce faceți voi acolo măi?”. „Dar nu vezi, cap prost, ne c...m, am mâncat până a dat din noi ficiații, blestemați să fie împreună cu mașina statului!”

Și ce dracu de mașină o fi asta nimeni nu știe, dar toți vorbesc că acuma în tot locul e mașina statului (aparatură de stat). Asta așa și este numai că în felul cum vorbea doftorul veterinar despre mașina armăsărească.

Dar milițianul zice: „Dar voi știți unde ați găsit să vă aranjați? ăsta e B-dul Lenin, cel mai sfânt respectat în oraș. Dați-mi legitimațiile și vă întocmesc proces-verbal de jignire a memoriei sfinte a marelui om”. Iar noi îi răspundem, destul de imprudent: „Dar noi ne p...m și pe marele om al tău și pe memoria lui”.

Ei și atunci s-a început o adevărată comedie, a fluierat milițianul nostru, a bătut în ferestruică și întreabă: „Cine e la noi în casă martor de

serviciu astăzi?”. Se arată un pui de jidan prăpădit: „Eu, chipurile, sunt martor, numai că eu n-am văzut nimic”. „Cum nu vezi, privește ce-au făcut cetățenii ăștia inconștienți, îi înaintez tribunalului popular și fără cercetare preliminară, având în vedere gravitatea crimei. Semnează martor și uite, privește ce murdărie au făcut aici!”.

Ei bine, ovreiașul a semnat iar pe noi ne-au dus la tribunal. Din nou Mitea, puiul de cățea, stă în jilțul președințial. „Pe Vasea al meu l-ai condamnat la amendă, ei, dracu să te ia, judecă-ne acum și pe noi”.

Și imediat o muierușcă nepieptănată, înainte era băieșiță la secția bărbați, ei și pentru alte treburi asemenea..., cum își spun, se repede asta la noi ca o cățea turbată și dă-i cu melița: „jignirea proletariatului”, „fasciști trădători” și tot așa, fără nicio noimă, a pălăvrăgit vrute și nevrute că noi nici măcar n-am putut înțelege. Publicul o aprobă, bate din palme, taman ca la circ, când aplaudă pe clovni care ies cu căței dresați sau cu elefanți.

După târfa asta destrăbălată se ridică un omuleț jerpelit, noi îl știam de la crâșma babei Kuka, care avea prăvălie lângă noi. Dar jerpelitul era scribălău la sectorul de poliție, un astfel de bețiv că de dimineață lua în gură. Pentru un pol fabrica buletine false, iar jidanilor le dădea acte pentru rămânerea în capitală, dar asta deja pentru sume uriașe.

Și iată acum acest bețiv care își bea și pălăria, acest golan, a devenit procuror și cum începe dă-i cu legile și articolele, dă-i cu pedeapsa maximă (care se cheamă acum supremă). Așa că noi, deși nu înțelegeam nimic, simțeam totuși că ăsta e sfârșitul nostru, că dacă nu ne omoară, tot ne condamnă pentru o veșnicie. A sâsâit el acolo mai mult de un ceas, că și judecătorii moțâiau, iar publicul se răspândise, că a făcut o plictiseală de nesuportat. Iar când a terminat de strâmbat nimeni nu i-a spus nimic drept răspuns, pentru că noi aveam un avocat din oficiu de la mașina statului, de la guvern deci, tot în felul mașinii armăsărești. A vorbit apoi un flăcăiaș, probabil din Komsomol, a tocat, a stropit cu scuipat și din nou nimeni nu-l asculta. Ei, ce să-ți spun, era un adevărat chin, dragul meu Nikolașa, atâta ne-am istorisit, niciodată în viață nu ne-am judecat și nici măcar la tribunal n-am fost, fir-ați voi blestemați să fiți, condamnați-ne mai repede, ce mai încoace încolo, pur și simplu eu și fratele meu ne ieșeam din minți.

Și iată că curtea se retrage pentru deliberări, stau ei undeva vreo 10 minute și din nou „Ridicați-vă, vine curtea!” și citește Mitea mizerabilul și

așa otrăvit se uită la mine că „cetățenii cutare și cutare, care au săvârșit crime neobișnuite împotriva moralei și cinstirii față de răposatul mare binefăcător al neamului omenesc de toate clasele și titlurile și luând în considerare vârsta lor înaintată și dorind a le da posibilitatea să-și îndrepte lunga lor viață criminală și să-și recunoască marile lor păcate în fața societății muncitorești-țărănești, a oamenilor cinstiți se condamnă la închisoare în coloniile de muncă și corecție pe 25 ani, cu confiscarea întregii averi, pierderea tuturor drepturilor și fără dreptul de *castație*”. După aceea ne-au explicat că această „castație” e ceva în felul că mai departe n-are cine să ne judece cazul nostru.

Dar dracu să vă ia, ce să ne mai judecăm, mai bine eliberați-ne sufletele să se pocăiască.

Și iată, dragul meu Nikolașa Vasilici, stau eu aici deja al doilea deceniu și nu știu nimic nici despre Vasea al meu, vestitul șofer care a fost cu conții și prinții în străinătate și a câștigat o tabacheră de argint cu incrustații străine, nici despre fratele meu nu știu nimic și el era mai mare ca mine de ani.

Și a început să plângă bietul bătrân Pentileici și mi s-a făcut așa milă de el.

Era un bătrân uimitor de înțelept, un simplu om rus, cu o inimă mare, cu o minte mare și mie așa de mult îmi plăcea să petrec cu el vremea, ascultând poveștile lui...